

REGLUGERÐ

um kartöfluútsæði.

I. KAFLI

Orðaskýringar.

1. gr.

Merking orða er í reglugerð þessari sem hér segir:

Afbrigði: Samheiti yfir plöntur sem allar eru af sömu eða svipaðri arfgerð. Þetta geta verið afkomendur eftir kynjaða víxlun (dæmi: Bintje og Premiére) eða afkomendur kartaflna sem hafa verið lengi í ræktun (dæmi: Rauðar íslenskar og Gullauga).

Græðlingur: Hluti stönguls með minnst einu laufblaði og einu brumi (enda- eða axlarbrumi). Að fenginni rótarmyndun verður græðlingur að sjálfstæðri plöntu.

Kartöfluútsæði eða útsæði: Stöngulhnýði kartöfluurtarinnar sem viðurkennd hafa verið til niðursetningar skv. skilyrðum reglugerðar þessarar. Ákvæði rg. nr. 457 7. nóvember 1986 um mat og flokkun á kartöflum og gulrófum taka ekki til kartöfluútsæðis skv. þessari reglugerð.

Klón: Samheiti yfir plöntur sem með kynlausri vaxtaræxlun eru afkomendur sömu plöntu eða sama plöntuhluta.

Ræktunarland: Allt land sem notað er af sama framleiðanda og þar sem notaðar eru sömu vélar, hvort sem þetta land er hans eigið eða ekki.

Sáðskipti: Ræktun mismunandi tegunda nytjajurta til skiptis í ræktunarlandi.

Stofnræktandi: Ræktandi sem útsæðisnefnd hefur viðurkennt sem framleiðanda stofn-útsæðis.

Stofnútsæði: Skiptist í,

Úrvalsútsæði (S-stofn): Útsæði sem til er orðið við úrval og á uppruna að rekja til eins eða fleiri vaxtarbrodda. Ekki mega vera fleiri en fimm hnýðisættliðir frá vaxtarbroddi. Eftir það kallast útsæðið eðalstofn (E-stofn). Útsæðið skal uppfylla þau skilyrði sem sett eru fyrir S-stofn í viðauka 1 og 2.

Eðalútsæði (E-stofn): Útsæði sem komið er af úrvalsstofni (S-stofni). Það skal uppfylla þau skilyrði sem sett eru fyrir E-stofn í viðauka 1 og 2.

Stofnútsæði A (A-stofn): Útsæði sem komið er af eðalútsæði (E-stofni) eða A-stofni og ætlað er til framleiðslu á stofnútsæði B. Útsæðið skal uppfylla þau skilyrði sem sett eru fyrir A-stofn í viðauka 1 og 2.

Stofnútsæði B (B-stofn): Útsæði sem komið er af A- eða B-stofni. Ekki mega vera fleiri en þrjár hnýðisættliðir frá A-stofni. Útsæðið skal uppfylla þau skilyrði sem sett eru fyrir B-stofn í viðauka 1 og 2.

Úrval: Val á plöntum innan afbrigðis sem taldar eru bera af öðrum plöntum í útliti, afkastagetu, heilbrigði eða öðrum æskilegum eiginleikum. Einnig val á plöntum sem taldar eru bera þessa eiginleika í þeim mæli sem best gerist hjá viðkomandi afbrigði.

Vaxtarbroddur (meristem): Vaxtarsvæði í ysta hluta brums, endabrumms eða axlarbrums, ásamt einum til þremur blaðvísnum (<1mm).

Vefjaræktun: Þegar einstakar frumur, vefur eða líffæri er ræktað á tilbúnu æti við dauðhreinsuð skilyrði.

II. KAFLI

Útsæðisnefnd.

2. gr.

Landbúnaðarráðherra skipar þrjá menn í útsæðisnefnd til fjögurra ára í senn. Skal einn skipaður eftir tilnefningu stjórnar Rannsóknastofnunar landbúnaðarins, annar eftir tilnefningu stjórnar Búnaðarfélags Íslands og sá þriðji án tilnefningar. Landbúnaðarráðherra skipar formann úr hópi nefndarmanna.

3. gr.

Útsæðisnefnd skal beita sér fyrir því að ávallt sé völ á heilbrigðu, völdu, innlendu útsæði af þeim afbrigðum sem hér henta best til ræktunar. Skal nefndin stuðla að því að heimild fái til útsæðisframleiðslu á eftirsóttum afbrigðum, þegar slík framleiðsla er háð samkomulagi við handhafa kynbótaréttar.

Útsæðisnefnd ákveður hvaða afbrigði skulu tekin með í stofnræktun. Nefndin ákveður einnig, hvaða framleiðendur skulu teljast stofnræktendur og gerir við þá ræktunarsamning skv. ákvæðum 16. gr.

Útsæðisnefnd skal fylgjast með framkvæmd reglugerðar þessarar.

4. gr.

Senda skal afrit af sölusamningum milli stofnræktenda og dreifingaraðila til útsæðisnefndar til kynningar. Skyld er að veita útsæðisnefnd upplýsingar varðandi sölu og dreifingu á útsæði, sé þess óskað.

III. KAFLI

Almenn ákvæði um kartöfluútsæði.

5. gr.

Kartöfluræktandi sem ætlar að afhenda útsæði til sölu og dreifingar á almennum markaði, skal sækja um leyfi til landbúnaðarráðuneytisins. Með umsókninni skal fylgja umsögn sérfræðings Rannsóknastofnunar landbúnaðarins í plöntusjúkdómum. Þegar kartöfluræktandi selur útsæði beint til þess er setur það niður og útsæðið fer ekki um hendur dreifingaraðila, þarf ekki sérstakt leyfi.

Leyfi til sölu á útsæði skal einungis veita þeim er rækta utan þeirra áhættusvæða vegna hringrots og kartöfluhnúðorms, sem sérfræðingur Rannsóknastofnunar landbúnaðarins í plöntusjúkdómum ákvarðar.

6. gr.

Ef fyrir liggur vitneskja eða rökstuddur grunur um að hringrot (*Corynebacterium sepedonicum*), kartöfluhnúðormur (*Globodera rostochiensis* eða *G. pallida*), kartöflubjalla (*Leptinotarsa decemlineata*) eða vörtupest (*Synchytrium endobioticum*) finnist á ræktunarlendi eða í uppskeru hjá ákveðnum ræktanda, skal honum óheimilt að láta af hendi kartöflur til niðursetningar, sbr. þó bráðabirgðaákvæði A. Leyfi skv. 5. gr. skal þá ekki veitt.

Ef fleiri kartöfluræktendur samnýta vélar, geymslu eða annan búnað til kartöfluræktunar og skaðvaldur skv. 1. mgr. finnst hjá einum þeirra, er þeim öllum óheimilt að láta af hendi eða selja útsæði, sbr. þó bráðabirgðaákvæði A.

7. gr.

Rannsóknastofnun landbúnaðarins heldur skrá um útbreiðslu þeirra skaðvalda, sem nefndir eru í 6. gr. Komi upp rökstuddur grunur um að einhver þeirra finnist í kartöflum eða garðlöndum, er skyldt að tilkynna stofnuninni það.

8. gr.

Hafi skaðvaldur skv. 6. gr. eða rökstuddur grunur um hann fundist hjá ákveðnum ræktanda og telji sá hinn sami ræktandi sig nú lausan við allt smit, getur hann sótt um leyfi til sölu útsæðis. Smit má þá ekki hafa fundist í þrjú ár í röð, þrátt fyrir leit með aðferðum sem Rannsóknastofnun landbúnaðarins viðurkennir.

9. gr.

Kartöfluræktandi má eingöngu afhenda útsæði í nýjum (ónotuðum) umbúðum. Eftirfarandi upplýsingar skulu koma fram á eða innan í umbúðum:

- a) Nafn og heimilisfang ræktanda.
- b) Nafn afbrigðis.
- c) Stærð útsæðis.
- d) Hvort útsæði hafi verið úðað með thiabendazol eða öðru sveppavarnarefni.

10. gr.

Útsæði sem boðið er til sölu á almennum markaði má ekki vera minna en 28 mm í þvermál. Bil milli neðri og efri marka má ekki vera meira en 15 mm. Þegar flokkað er á þeim sigtum, sem upp eru gefin, mega mest 5% útsæðisins miðað við þyngd falla utan uppgefina stærðarmarka. Kartöflurnar eiga að vera þurrar, þéttar í sér og má jarðvegur sem við þær loðir mest vera sem svarar 2% af þyngd.

Útsæði sem boðið er til sölu á almennum markaði skal uppfylla þau lágmarksskilyrði sem fram koma í dálknum „annað útsæði“ í viðauka 2. Eingöngu má setja á útsæði efni sem heimilúð eru til slíkra nota hér á landi. Útsæðið má ekki vera spíruvarið.

11. gr.

Leyfi til sölu útsæðis gildir lengst í 5 ár og fellur þá sjálfkrafa úr gildi, sé eigi sótt um endurnýjun. Einnig fellur leyfið sjálfkrafa úr gildi finnst einhver af þeim skaðvöldum sem nefndir eru í 6. gr. hjá viðkomandi ræktanda. Við ítrekuð brot á þeim reglum sem felast í 9.—10. gr. skal afturkalla leyfi ræktanda til sölu útsæðis.

IV. KAFLI

Stofnútsæði.

12. gr.

Tilgangur stofnræktunar er einkum að stuðla að framleiðslu á arfhreinu, uppskerumiklu og heilbrigðu útsæði af þeim afbrigðum, sem hér eru mikilvægust í ræktun.

13. gr.

Eftirfarandi heiti skal nota yfir mismunandi áfanga í stofnræktinni:

Vaxtarbroddur (meristem)

Úrvalsútsæði (=S-stofn)

Eðalútsæði (=E-stofn)

Stofnútsæði A (=A-stofn)

Stofnútsæði B (=B-stofn)

Við bókstaf stofnsins skal tengja tölustaf er sýnir á hvaða ári frá upphafi áfangans stofninn er (dæmi: B1, B2, B3).

14. gr.

Rannsóknastofnun landbúnaðarins sér um framleiðslu á S- og E-stofnum með því m.a. að beita úrvali, vefjaræktun og fjölgun með græðlingum. Skal stofnunin sjá til þess, að með reglulegu millibili, eða þegar þörf er á, séu settir í ræktun nýir, afkastamiklir og heilbrigðir stofnar af þeim afbrigðum, sem eru í stofnræktun.

15. gr.

Þeir sem óska eftir því að rækta og selja stofnútsæði skulu sækja um það til útsæðisnefndar. Umsækjandi skal hafa leyfi til sölu útsæðis.

Útsæðisnefnd getur takmarkað stofnræktun við ákveðin landsvæði, þar sem smitþungi sjúkdóma og meindýra er minnstur.

16. gr.

Útsæðisnefnd gerir ræktunarsamning við stofnræktendur. Þar skal m.a. koma fram hvaða afbrigði viðkomandi ræktandi fær í stofnræktun og hversu mikið hann fær að setja niður til framleiðslu á stofnútsæði.

Ræktunarsamningur framlengist sjálfkrafa um eitt ár, sé honum eigi sagt upp fyrir 1. nóvember. Samningurinn fellur þó sjálfkrafa úr gildi missi ræktandi leyfi til sölu útsæðis. Útsæðisnefnd getur sagt upp ræktunarsamningi telji hún að ræktandi standi ekki við umsamda skilmála eða nái ekki viðunandi árangri í ræktun útsæðis.

17. gr.

Rannsóknastofnun landbúnaðarins annast eftirlit með stofnræktinni. Farin skal skoðunarferð um alla stofnræktargarða á tímabilinu 20. ágúst til 1. september. Skulu garðarnir þá uppfylla þau skilyrði sem sett eru í viðauka 1. Önnur skoðunarferð skal farin í marsmánuði og útsæðið skoðað í geymslum.

18. gr.

Stofnræktandi skal sjá til þess að vel sé hirt um stofnræktargarða og að almennt heilbrigðisástand í kartöflum hjá honum sé gott. Hann skuldbindur sig til að nota ekki annað útsæði en það sem sérfræðingur Rannsóknastofnunar landbúnaðarins hefur samþykkt, hvort heldur er til stofnræktunar eða til annarrar framleiðslu. Leitast skal við að nota einungis bestu garðlöndin undir stofnræktun, hvíla þau reglulega af kartöfluræktun eða viðhafa sáðskipti.

Stofnræktanda er óheimilt að setja niður innfluttar kartöflur, bæði útsæði og matar-kartöflur, og geyma í geymslu sinni innfluttar kartöflur eða kartöflur undan innfluttu útsæði.

19. gr.

Stofnræktanda er óheimilt að rækta og hafa í geymslu sinni kartöflur af því afbrigði er hann hefur í stofnræktun, nema það sem tilheyrir stofninum. Það telst þó ekki brot á þessu ákvæði þótt framleiddar og geymdar séu kartöflur af því afbrigði, er haft er í stofnræktun, ef útsæðið er af A-stofni eða eigin B1-stofni.

Stofnræktandi skal gæta þess að stofnafbrigðið blandist ekki öðrum afbrigðum er hann hefur í ræktun.

20. gr.

Útsæðisnefnd velur stofnræktendur til að annast ræktun á A-stofni. Auk þeirra skuldbindinga sem felast í 18.-19. gr., skuldbindur ræktandi A-stofns sig til að rækta ekki

eða geyma í geymslu sinni afbrigði er líkjast því afbrigði eða afbrigðum er hann hefur sem A-stofn. Með líkum afbrigðum er átt við, að þau geti saman fallið undir eina af eftirfarandi lýsingum:

- a) gul, hnöttótt,
- b) gul, ílöng,
- c) rauð, hnöttótt.

21. gr.

Útsæðisnefnd getur ákveðið aðgerðir er stuðla að auknum gæðum, t.d. notkun plöntulyfja, og sett það sem skilyrði fyrir viðurkenningu á stofnútsæði, að þeim sé hlýtt.

V. KAFLI

Flutningur, sala og dreifing.

22. gr.

Óheimilt er að flytja kartöfluútsæði með öðrum kartöflum, nema tryggilega sé skilið á milli. Hafi flutningatæki, sem nota skal til flutnings á útsæði, verið notað til flutnings á matarkartöflum, skal það geymslurými sem útsæðið er sett í, sótthreinsað á tryggilegan hátt fyrir flutning útsæðisins.

23. gr.

Til að annast sölu og dreifingu á kartöfluútsæði þarf leyfi landbúnaðarráðuneytisins. Leyfisumsókn skal fylgja umsögn sérfræðings Rannsóknastofnunar landbúnaðarins í plöntusjúkdómum, er lýsi aðstöðu viðkomandi aðila. Leyfi þessi skulu að jafnaði veitt til fimm ára í senn. Þegar um er að ræða smásölu þar sem útsæðið er fengið frá viðurkenndum dreifingaraðila og selt í órofum umbúðum, þarf þó ekki sérstakt leyfi.

24. gr.

Eingöngu er heimilt að taka til sölu eða dreifingar innlent útsæði frá kartöfluræktendum sem hafa fengið leyfi til sölu frá landbúnaðarráðuneytinu.

Þegar erlent útsæði er flutt til landsins skal fylgja því heilbrigðisvottorð í samræmi við ákvæði reglugerðar nr. 103/1948 um eftirlit með innflutningi plantna o.fl., sbr. breytingu með reglugerð nr. 46/1984.

25. gr.

Ef sölu- og/eða dreifingaraðili vigtar sundur og selur útsæði í minni umbúðum, skal hann láta nafn og heimilisfang kartöfluræktanda eða annað, er auðkennir hann, koma fram á eða í þeim umbúðum, svo og heiti afbrigðis.

26. gr.

Við dreifingu á kartöfluútsæði skal þess gætt að það komist ekki í snertingu við matarkartöflur eða þá hluti (s.s. pökkunarvélar, bretti, lyftara o.fl.), sem notaðir hafa verið við dreifingu á matarkartöflum, nema því aðeins að sótthreinsun hafi áður farið fram. Ef útsæði er metið sérstaklega og matsmaður metur einnig matarkartöflur, skal hann gera sérstakar ráðstafanir til að forða því að smit berist í útsæðið.

Í smásölu skal útsæðið haft aðskilið frá matarkartöflum og skal tilgreina á tryggilegan hátt að um kartöfluútsæði sé að ræða.

27. gr.

Hver sá aðili sem tekur útsæði til dreifingar eða sölu, skal sjá til þess að það uppfylli þau skilyrði sem reglugerð þessi setur. Þegar um beina sölu er að ræða, er það á ábyrgð ræktanda og kaupanda að útsæðið uppfylli þær kröfur sem reglugerðin gerir.

28. gr.

Rannsóknastofnun landbúnaðarins skal fylgjast með því útsæði sem hér er á markaði og kanna þær kvartanir sem kunna að berast vegna útsæðis.

Ef talið er að sölu- og dreifingaraðili fari ekki eftir þeim fyrirmælum sem sett eru í 22.-27. gr., skal leyfi hans til útsæðissölu afturkallað.

29. gr.

Brot á reglugerð þessari varða refsingu samkvæmt ákvæðum laga nr. 51 29. maí 1981, um varnir gegn sjúkdómum og meindýrum á plöntum. Með mál út af brotum skal farið að hætti opinberra mála.

Reglugerð þessi er sett samkvæmt heimild í lögum nr. 51 29. maí 1981 um varnir gegn sjúkdómum og meindýrum á plöntum, til þess að öðlast þegar gildi og birtist til eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli. Jafnframt er úr gildi felld reglugerð nr. 126 24. febrúar 1986 um sölu og dreifingu á kartöfluútsæði.

Ákvæði til bráðabirgða.

A.

Nú hefur hringrot eða rökstuddur grunur um sjúkdóminn fundist hjá ákveðnum ræktanda og enn ekki verið sýnt fram á að hann sé laus við hringrotssmit. Skal honum þá, þrátt fyrir ákvæði 6. gr., heimilt að láta af hendi kartöflur til niðursetningar til ræktenda innan sama hrepps, þó með eftirfarandi skilyrðum:

- Að hringrot hafi fundist hjá þeim er fær kartöflurnar.
- Að sá sem afhendir kartöflurnar tilkynni móttakanda að hætta sé á að hringrotssmit geti fylgt þeim.
- Að eingöngu séu afhentar kartöflur undan aðkeyptu, heilbrigðu útsæði.
- Að ekki hafi orðið vart við hringrot í þeim kartöflum sem afhenda á.

Ákvæði þetta skal gilda í þrjú ár frá gildistöku þessarar reglugerðar.

B.

Heimilt er að veita leyfi til sölu útsæðis skv. 5. og 23. gr. á grundvelli umsókna er sendar voru skv. 1. og 6. gr. reglugerðar nr. 126/1986.

Landbúnaðarráðuneytinu, 5. febrúar 1987.

Jón Helgason.

Jón Höskuldsson.

Viðauki I:

Hámark mismunandi galla sem finnast mega við sumarskoðun á tímabilinu 20. ágúst til 1. september (hundraðshluti plantna (%)):

	Sterk veiru- einkenni-	Stöngul- sýki	Önnur afbrigði
Úrvalsútsæði (S-stofn)	0	0,5	0
Eðalútsæði (E-stofn)	0,1	1	0,05
Stofnútsæði A	2	2	0,1
Stofnútsæði B	4	4	1

Viðauki II:

Kröfur sem gerðar skulu til útsæðis við sölu:

- a) Útsæðið skal vera í nýjum (ónotuðum) pokum og merkt skv. 9. grein.
- b) Jarðvegur sem við útsæðið loðir má ekki vera meira en 2% af þyngd (sbr. 10. gr.).
- c) Lágmarksstærð á útsæði er 28 mm. Bil milli neðri og efri marka má eigi vera meira en 15 mm. Frávik frá uppgefnum stærðarmörkum má ekki vera yfir 5% af þyngd (sbr. 10. gr.).
- d) Eingöngu má setja á útsæði efni sem heimiluð eru til slíkra nota hér á landi. Útsæðið má ekki vera spírularið (sbr. 10. gr.).
- e) Leyfilegt hámark mismunandi galla skal vera sem hér segir miðað við þyngd (hundraðshluti (%)):

	S	E	A	B	Annað útsæði
e 1. Votskemmd (stöngulsýki, votrotnun, frostsKemmd) og þurrrotnun (Phoma, Fusarium, kartöflumygla)	0	1	1	2	4
e 2. Kláði (blöðrukláði eða flatkláði) sem þekur meira en 1/3 af yfirborði kartöflunnar.	5	5	5	5	7
e 3. Alvarlega skaddaðar eða vanskapaðar kartöflur. Með alvarlegri sköddun er átt við sár dýpri en 5 mm eða sár er þekja meira en 10% af yfirborði. Með vanskapnaði er átt við vaxtarsprungur dýpri en 5 mm og misvexti er rýrir notagildið.	5	5	5	5	7
e 4. Samanlagt e 1 - e 3	5	6	6	6	10
e 5. Vörtukláði	0	0	0	0	0
e 6. Íblöndun annarra afbrigða	0	0	0,5	1	2

29. janúar 1987

Nr. 67

GJALDSKRÁ

**vegna starfsleyfis skyldra fyrirtækja samkvæmt
reglugerð nr. 390/1985.**

1. gr.

Gjald samkvæmt gjaldskrá vegna starfsleyfis skyldra fyrirtækja samkvæmt reglugerð nr. 390/1985, sbr. gjaldskrá nr. 355/1986, verður sem hér segir:

1. flokkur kr. 91 000,00
2. flokkur kr. 34 000,00
3. flokkur kr. 17 000,00
4. flokkur kr. 6 000,00

2. gr.

Gjaldskrá þessi, sem sett er að fengnum tillögum Hollustuverndar ríkisins staðfestist hér með samkv. 17. gr. 6. t. laga nr. 109/1984 um hollustuhætti og heilbrigðiseftirlit til að öðlast gildi frá og með birtingu.

Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneytinu, 29. janúar 1987.

Ragnhildur Helgadóttir.

Páll Sigurðsson.